

Con Đường Sự Nghiệp

Thu Cúc Hương Hoài Điệp

Phần 1

Chuyện đáng ghi nhớ nhất trong đời tôi là Con Đường Sự Nghiệp. Trên bước đường đi xây dựng tương lai, tôi đã có điều kiện và nhiều cơ hội tiếp xúc với những người giàu có và quyền lực nhất. Tôi cũng tiếp xúc trực tiếp với tầng lớp thấp nhất và nghèo nhất trong xã hội Việt Nam thời bấy giờ. Và trên con đường này tôi đã nhiều lần nở nụ cười cũng như chảy nước mắt khi phải tiếp xúc với hai tầng lớp trên.

.....

Tôi vốn xuất thân từ một gia đình trung lưu, Ba tôi theo Tây học, Mẹ tôi thuộc gia đình Nho giáo. Tôi đã chịu ảnh hưởng của cả hai nền văn hóa Âu Á. Trước 75 tôi đã theo học bốn năm Luật Khoa, ban Kinh Tế. Theo chương trình Đại Học lúc bấy giờ, Luật Khoa có ba ban Công Pháp, Tư Pháp và Kinh Tế. Năm đầu tiên học tổng quát các môn, đến năm thứ hai mới chia ra 3 ban. Ban Công Pháp, ra trường có thể làm việc ở Bộ Ngoại Giao hoặc các Sứ quán Việt Nam Cộng Hòa tại các nước ngoại quốc. Ban Tư Pháp, ra trường làm Luật Sư hay phục vụ tại các tòa án. Ban Kinh Tế làm cho các cơ quan Kinh tế và tài chính của nhà nước hay cơ sở kinh doanh tư nhân. Tôi chọn ban Kinh Tế nên sau khi tốt nghiệp tôi về làm việc ở Bộ Kinh Tế của chế độ Việt Nam Cộng Hòa, dưới sự lãnh đạo của Tổng Trưởng PKN. Ở đây, tôi được giao nhiệm vụ coi hết ngành Xuất Cảng. Lúc bấy giờ Miền Nam xuất cảng không nhiều, phần lớn là hàng Thủ Công Mỹ Nghệ qua các nước Âu Châu. Hàng Nông Hải Sản chỉ xuất cảng sang các nước Á Châu. Hàng nông sản gồm cà phê, các loại đậu như đậu phộng, đậu xanh..., trà, trầm, quế, tiêu, điều, hạt é, lười ươi v...v... Hàng hải sản gồm tôm đông lạnh, trứng muối, vịt lạp, lông vịt, các loại hải sản khô. Xuất Cảng chỉ có một ngành duy nhất, và giao một mình tôi đảm nhiệm. Tôi có nhiệm vụ tìm thị trường ngoại quốc cho các thương gia Việt Nam gửi hàng đi bán; liên lạc tìm nguồn hàng và hướng dẫn luật pháp giúp cho các thương gia Việt Nam hoạt động; mở các cuộc họp và làm biên bản cuộc họp giữa Bộ Trưởng và các doanh nhân; và làm kế toán và kế hoạch cho ngành xuất cảng. Nói tóm lại, tôi làm hết từ A đến Z không có người phụ giúp, tôi trực tiếp dưới quyền lãnh đạo của Tổng Trưởng PKN.

Trong lúc đó, Việt Nam tập trung nhập cảng nhiều. Trong Bộ Kinh Tế, có tới 12 ngành nhập cảng, chia làm nhiều loại mặt hàng nên nhiều người phụ trách. Đến năm 1975, Cộng Sản vào tiếp thu Bộ Kinh Tế, đổi tên là Bộ Ngoại Thương, tôi vẫn được giữ lại làm việc, nhưng tôi bị họ kỳ thị là Ngụy nên họ không giao cho tôi làm nhiệm vụ quan trọng là liên lạc với nước ngoài nữa. Các thương gia lúc bấy giờ bị đánh tư sản nên trốn hết. Việt Nam lúc đó cũng chưa được ban giao với các nước. Họ cho tôi giữ công cơ quan, ghi tên người vô ra cơ quan mà thôi.

Thấm thoát một năm sau CS chiếm miền Nam, dưới một chế độ cai trị kinh hoàng, cục diện lãnh đạo tại cơ quan tôi đã đổ khác hẳn, nhân viên sợ hãi, đàn bà con gái nào cũng mặc áo bà ba đi làm để giống cán bộ lãnh đạo, không còn dám chung diện như xưa, chấp hành lệnh cấp trên rập rập. Chỉ có tôi là ngoại lệ, tôi không theo ai hết, vẫn mặc áo dài đi làm, vẫn sơn móng tay, vẫn làm đẹp, vẫn diện như ngày nào. Cán bộ nữ họ rất ghét tôi vì ganh tị, còn cán bộ nam thì rất thích nhìn ngắm tôi, nhưng không thấy ai “góp ý” (lên tiếng phê bình chỉ trích hay khuyên răn) tôi điều gì. Riêng tôi, tôi không sợ vì tôi không có làm gì sai chính sách nhà nước, tôi vẫn hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ được giao phó. Tuy nhiên tôi đã sớm nhận thức rằng nơi này không phải là chỗ cho tôi dung thân lâu dài. Tôi chỉ tạm duy trì chỗ đứng, ổn định cuộc sống nơi đây để được cung cấp một số nhu yếu phẩm hàng tháng hầu giúp đỡ gia đình: vài củ khoai mì mốc, những hạt bo bo khô cứng. miếng thịt heo này nhảy hay con cá khô... Tôi phải “đứng mũi chịu sào” trong hoàn cảnh ba mẹ tôi đã già sống bên đàn con cháu nheo nhóc. Tất cả anh em trai lẫn các anh rể tôi đã đều bị bắt đi tù “cải tạo”, các chị em gái tôi đều đã bị thất nghiệp vì lý lịch của chồng. Chỉ có mình tôi là còn làm việc với cơ quan nhà nước.

Tôi là con gái thứ bảy trong gia đình chín anh chị em, năm trai, bốn gái, Ba tôi đã nuôi dưỡng chúng tôi bằng công đồng lương tư chức, B tôi làm Kế Toán Trưởng cho một hãng thuốc Tây của Pháp. Lương Ba cũng vừa đủ nuôi đàn con ăn học thành tài, nhưng không dư giả để giàu có, ngay đến nhà chúng tôi đang ở cũng là nhà ba tôi thuê. Ba thường nói với chúng tôi: “Ba mẹ không có tài sản vật chất để lại cho các con. Tài sản của ba để

lại là chữ nghĩa, các con nên ráng học". Lời nói này của ba, tôi nhớ mãi suốt đời tôi, nó là động lực giúp tôi luôn học hỏi, tìm cách mở rộng kiến thức. Bên cạnh là tài nội trợ vén khéo của mẹ tôi, giúp đỡ Ba rất nhiều. Mẹ tự may quần áo cho con, tính toán bữa ăn cho gia đình, mẹ còn đan áo len, làm bánh bỏ mối chợ để phụ vào đồng lương với ba. Những lúc rỗi rảnh sau giờ học, tôi thường phụ mẹ công việc nhà mỗi ngày. Mẹ làm việc gì, mẹ dạy tôi làm điều đó. Nhờ vậy sau này về nữ công gia chánh tôi cũng không đến nỗi tệ!

Ba anh em trai tôi là chiến sĩ Việt Nam Cộng Hòa trừ người em út đã du học ngoại quốc. Ba tôi lại rất ít ban bè, không thân thế. Ba chỉ ráng làm việc để lo cho gia đình thôi! Tất cả anh chị em của tôi chỉ đi làm công tư chức, sống với đồng lương của mình, nên không ai dư dả. Ai cũng biết câu "Tiền Lính Tính Liền"! Đây là câu nói của dân gian dành cho lính Việt Nam Cộng Hòa. Ít có người lính nào có dư tiền gửi về vợ con, vì họ chỉ đủ tiền để tiêu vặt, vợ họ ở nhà phải đi làm thêm để nuôi tự nuôi mình và nuôi con.

Ngày các anh và một em trai của tôi đi tù, các bà chị dâu ôm con về ở chung với ba mẹ tôi vì nhà cửa bị CS chiếm hết. Mỗi ngày, tôi đi làm về đều nghe tiếng khóc tiếng than thở của các chị em dâu, họ sợ bị CS bắt đi Kinh Tế Mới còn Ba Mẹ tôi thì lo không biết các con mình đi tù ra sao? Mỗi ngày, Công An địa phương đều đến dọa nạt gia đình tôi, họ làm áp lực bắt ba tôi phải giao nhà cho họ. Ba tôi không chịu.

Cuộc đời tôi chưa bao giờ phải lo lắng suy nghĩ nhiều như lúc này, những ngày sống bên ba mẹ, bên các anh chị em yêu thương nhau trước đây thật êm đềm, tôi đã chỉ biết ăn rồi học. Giấc mơ của cô nữ sinh viên Luật Khoa Đại Học Đường lúc bấy giờ thật đẹp và giản dị, chỉ mong mình tốt nghiệp để có điều kiện lo giúp cho cha mẹ già được sống an nhàn thanh thoi trong những ngày cuối đời. Ngày tốt nghiệp ra trường, tôi như một bông hoa giữa mùa xuân, chỉ vừa mới ngoài hai mươi, nhìn cuộc đời toàn màu hồng... Tôi không ngờ biến cố CS chiếm miền Nam lại xảy ra quá đột ngột như thế! Giấc mơ của tôi đã tan thành mây khói từ ngày đó, hoài bão tôi chưa thực hiện được bay biến đi đâu mất tiêu. Bấy giờ, tôi phải đối diện với hoàn cảnh của ba mẹ, chồng con và anh chị em tôi hàng ngày. Nước mắt đã tôi đã đổ và rơi rớt theo những ngày vô định của gia đình.

Sau ngày 30 tháng 4 năm 1975, miền Nam chưa có chánh quyền dân sự. Quân đội tiếp thu và cai quản Saigon được sự lãnh đạo của Sư Đoàn 3 Quân Khu 7. Trung Tướng THP là sư trưởng và Thiếu Tướng NTD là sư phó. Thời Quân Quản là thời cai trị "giết trước, báo cáo sau" nên dân rất sợ. Do đó, lính và công an CS địa phương uy hiếp và chiếm đoạt tài sản của nhân dân không cần có lý do. Ba tôi thì rất cứng rắn, không bao giờ chịu giao nhà cho CS vì nếu không có nhà ở thì tất cả gia đình tôi phải đi Kinh Tế Mới. Ba tôi nhất định bằng mọi giá nắm lấy Thành Phố Saigon. Họ dọa sẽ bắt ba tôi nếu không giao nhà. Cả nhà tôi sợ, khuyên ba tôi thôi giao nhà cho họ đi, gia đình chấp nhận đi KTM để đổi mạng sống cho ba tôi, nhưng ba vẫn cương quyết nói không. Ba tôi nói với chúng tôi: "*Nếu họ bắt ba chết, các con hãy chôn ba trước sân nhà này và không đi đâu hết*". Họ thấy ba tôi cương quyết quá! Họ đổi thái độ và tính kế khác: họ định quăng lựu đạn vào nhà, rồi bắt ba tôi để lấy nhà. Âm mưu đó được ba tôi biết, nhờ chú bộ đội địa phương thương ba tiết lộ. Lúc đó, cả nhà thay phiên nhau canh giữ nhà không dám ngủ.

.....

Một ngày Chủ Nhật năm 1976, tình linh hai vợ chồng cô Tư, em họ xa của Ba đến thăm. Cô Tư thương ba như anh ruột, thường qua lại thăm gia đình tôi. Lúc đó cũng có tôi hiện diện. Câu chuyện qua lại một lát, dượng Tư đột ngột hỏi:

- Cháu có muốn làm kinh tế với Sư Đoàn không? Dượng giới thiệu.
- Sư Đoàn nào? Làm việc gì vậy dượng Tư"? Tôi ngỡ ngàng hỏi lại.
- Sư Đoàn 3 Quân Khu 7. Sư Đoàn cần người hợp tác khai thác gỗ trên rừng Phước Long. Mấy chục năm chiến tranh, không ai khai thác, nên có rất nhiều gỗ quý trong đó mà Sư Đoàn không có vốn cũng không có người biết làm kinh tế, nên nhờ Dượng tìm dùm. Dượng nhớ đến cháu có học về kinh tế, chắc cháu hợp tác được.
- Làm sao Dượng quen với Sư Đoàn?
- Chú ruột của Dượng là Trung Tướng, tiếp thu và cai quản hết miền duyên hải ở miền Tây, lại là bạn thân với Trung Tướng THP, cai trị Thành Phố Saigon nè, cháu không biết sao? Dượng cũng đâu ngờ chú của Dượng làm chức lớn vậy! Ông đi tập kết lúc dượng còn nhỏ. Bây giờ ông về dượng mới biết.
- Bây giờ, dượng Tư nói, cháu mới hay, cháu không để ý đến ai lãnh đạo Saigon này cả! Những điều dượng Tư đề nghị, cháu sẽ suy nghĩ, rồi trả lời dượng Tư sau nha!

Suốt một đêm, Tôi trần trọc không ngủ được! Tôi suy nghĩ về việc dẫn thân lên rừng, chỉ còn có con đường này, tôi mới có thể giúp gia đình tôi ra khỏi sự khốn khổ của chế độ tàn ác. Tôi nhớ đến cảnh ba ngày sau 30/4/75, tất cả gia đình anh chị em tôi đang tập trung tại nhà thăm ba mẹ tôi. Thành lính, một nhóm lính bộ đội bồng súng từ đầu không biết, xông vào nhà ba tôi, đi từ trước ra sau, không chào hỏi ai hết, tự động niêm phong đồ đạc trong nhà mà không một lời giải thích. Cả nhà tôi đều ngỡ ngàng nhìn họ. Rồi một tiếng quát lớn vang lên:

- Các anh kia! Gỡ mắt kiếng xuống hết!

Anh Tư tôi lên tiếng:

- Gia đình tôi cận thị mà bộ đội! Xin cho phép chúng tôi mang kiếng, nếu không đeo chúng tôi không thấy đường.

Một tiếng quát lớn nữa vang tiếp theo:

- Không, bỏ xuống hết!

Ba tôi và anh em tôi vội bỏ kiếng xuống. Họ quát tiếp:

- Không ai được lấy bất cứ cái gì ra khỏi nhà, chờ lệnh cấp trên.

Rồi họ rời khỏi nhà ba tôi dưới những cặp mắt ngỡ ngàng của chúng tôi. Tôi đứng nhìn cảnh ba tôi và các anh em tôi bị sỉ nhục mà lòng tôi quặn thắt: đau đớn biết chừng nào cho một đất nước mà quyền người dân không được tôn trọng và chính quyền độc tài hành động không theo luật pháp! Những hình ảnh này là động lực mạnh mẽ thúc đẩy tôi quyết định lên rừng.

Tối hôm sau, cả nhà đang quay quần bên bàn tròn, tôi lên tiếng:

- Ba mẹ cho phép con hợp tác khai thác gỗ với Sư Đoàn nha!

Ba tôi nghiêm giọng ngăn cản:

- Không được đâu con! Rừng thiên nhiên nước độc, thân gái dậm trường sao được, vả lại con mới ra trường, kinh nghiệm chưa có, làm hỏng việc của người ta chỉ chuốc họa vào thân, chưa kể đến vấn đề không có an ninh cho con. Ba không đồng ý cho con đi.

Tôi năn nỉ tiếp:

- Ba mẹ hãy tin con, con đã suy nghĩ kỹ trước khi có quyết định này. Về nghiệp vụ con có khả năng, về sức lực, con làm việc bằng cái đầu, chứ không phải tay chân, về an ninh Sư Đoàn sẽ bảo vệ con. Ba mẹ đừng lo lắng quá! Đây là cơ hội duy nhất, con cần nắm lấy để đưa gia đình mình ra khỏi sự khó khăn của cuộc sống hiện tại. Ba mẹ biết, gia đình mình không có tiền cũng không có thế lực mới rơi vào hoàn cảnh này. Nếu có điều kiện, gia đình mình đã vượt biên đi như bao nhiêu người khác rồi! Các anh em trai của con hiện đang ở trong tù, biết ngày nào ra, tiền mua quà nuôi họ cũng không có. Các chị em dâu và chị gái của con mỗi ngày phải đi làm thủy lợi, đắp đê, đắp đất, thân đàn bà sao chịu nổi lâu dài, họ trước đây chỉ là thợ ký ngân hàng, chân yếu tay mềm, sao làm nổi chuyện nặng nhọc, chưa kể nếu bị đi KTM thì sao ba? Ba nhìn các con cháu của Ba mẹ ăn uống thiếu dinh dưỡng, sống chết chưa biết ngày nào? Sự nguy hiểm của con là chuyện chưa xảy ra và cũng có thể không xảy ra trong khi nhưng nguy hiểm cho toàn gia đình nhà mình đang xảy ra trước mắt ba mẹ hằng ngày. Con không thể chịu được! Con đã trình bày tất cả nỗi lòng của con với ba mẹ. Nếu ba mẹ vẫn không đồng ý thì con xin cam tội bất hiếu với ba mẹ. Con quyết định lên rừng!

Ba mẹ nghe tôi giải thích cũng có lý và thấy tôi cương quyết quá! Nên đồng ý cho tôi đi Phước Long nhưng trong lòng ba mẹ tôi lo lắng và không vui.

Sau đó, tôi lên kế hoạch thành lập Đội Khai Thác Gỗ cho Sư Đoàn. Tôi biết Sư Đoàn không có vốn nên cần phải có người bỏ tiền ra đầu tư. Tôi tìm lại danh sách các thương gia trước đây tôi quen biết và đã làm việc với họ. Điềm qua danh sách tôi chọn thương gia Thuận, anh có máy cưa với công suất lớn và thương gia Hiệp có xe be kéo gỗ. Hai anh này đã từng hợp tác sản xuất gỗ trước đây. Họ cũng có quan hệ gia đình bà con chú cháu với nhau.

Từ ngày thay đổi chế độ, tôi không còn liên lạc với họ nữa nên không biết bây giờ họ ra sao! Theo địa chỉ trong danh sách tôi bắt đầu đi tìm hai anh Thuận Hiệp. Sau hai ngày tìm kiếm, tôi vẫn chưa gặp được vì họ không còn ở địa chỉ cũ. Tôi hỏi thăm những người chung quanh nhà hai anh thì kẻ chỉ qua người chỉ lại. Cuối cùng tôi được biết tin hai anh đã về quê. Sáng Chủ Nhật, tôi đón xe đò sớm nhất đi Vũng Tàu. Tôi còn đang mãi mê đi tìm kiếm nhà thì nghe tiếng nói sau lưng:

- Chị Cúc đi đâu đó?

Nhìn lại thấy anh Hiệp đang đi tới phía sau, tôi lên tiếng:

- Đi tìm anh với anh Thuận đây!

Anh Hiệp vui vẻ mời:

- Chị theo tôi vào nhà mình nói chuyện.

Tôi vừa đi vừa hỏi:

- Anh Thuận có ở chung với anh không?

Anh Hiệp cười trả lời :

- Chị vào sẽ gặp.

Tôi vừa tới cửa, anh Thuận ngạc nhiên nhìn tôi:

- Lâu quá! Không gặp chị, chị khỏe không?

Tôi cười đùa:

- Không khỏe sao đi tìm hai anh được. Tôi tưởng hai anh bị đánh tư sản tiêu rồi chứ!

Anh Thuận cười đáp:

- Cũng sắp tới chúng tôi rồi đó chị!

Anh Hiệp vừa mang nước ra vừa nói:

- Mời chị uống nước. Chúng tôi cũng đang lo đây! Nghe nói tài sản bị tịch thu mà còn bị đi cải tạo nữa đó chị!

Tôi cười trấn an:

- Không sao đâu! Tôi đem tin vui cho hai anh đây! Hai anh có muốn cùng tôi hợp tác với Sư Đoàn khai thác gỗ không?

Anh Thuận trở mắt nhìn tôi ngạc nhiên:

- Giờ này mà còn làm ăn gì nữa chị Cúc! Chúng tôi xuống đây, tìm đường dong đây. Chị đẹp như vậy mà muốn lên rừng sao? Chị có biết rừng là gì không? Tôi nhìn dáng chị không làm gỗ được đâu chị Cúc! Nặng nhọc lắm!

Anh Hiệp thêm vào:

- Không làm ăn với chế độ này được đâu chị!

Tôi cười tiếp lời:

- Sao hai anh bi quan và coi thường tôi quá vậy! Hai anh hợp tác thử xem tôi làm việc có thua hai anh không nha!

Anh Thuận nghiêm chỉnh hỏi:

- Chị quyết định hợp tác với Sư Đoàn thật sao chị Cúc?

Tôi cũng chân thật trả lời:

- Tôi đã quyết định rồi, mới đến đây tìm hai anh. Đây là cơ hội duy nhất để các anh không bị mất tài sản, không bị đi cải tạo mà còn có công ăn việc làm hợp pháp nữa. Việc vượt biên, tôi không cản các anh, nhưng hai anh nên xem xét kỹ vấn đề. Đây là cơ hội duy nhất không có lần thứ hai cho hai anh đâu trong hoàn cảnh đất nước như vậy!

Anh Hiệp hỏi thêm:

- Nếu chúng tôi hợp tác thì cách làm việc như thế nào?

Tôi tiếp lời:

- Khi hai anh đồng ý hợp tác, tôi sẽ bàn với Sư Đoàn, thành lập ĐỘI KHAI THÁC GỖ, hai anh đầu tư máy móc và công nhân, còn Sư Đoàn đầu tư xây dựng và nhiên liệu. Toàn bộ gỗ kéo ra là tài sản của Sư Đoàn, nên Sư Đoàn thanh toán tiền công dựa theo giá thị trường cho hai anh trên mỗi mét khối gỗ thành phẩm. Về phần tổ chức và điều hành cơ sở thì Sư Đoàn lo, tôi sẽ là người trực tiếp điều hành cơ sở này. Tôi sẽ xin Sư Đoàn điều tôi về làm kế hoạch và kế toán cho ĐỘI KHAI THÁC GỖ, lúc đó tôi sẽ là cán bộ của Sư Đoàn, sẽ trực tiếp nghiệm thu gỗ và thanh toán tiền cho các anh. Sư Đoàn có trách nhiệm bảo vệ tài sản và an ninh cho ĐỘI KHAI THÁC GỖ. Sau này Sư Đoàn có tiền sẽ hóa giá mua lại máy móc của hai anh, chứ không được phép tịch thu. Tóm lại, nếu hai anh hợp tác với Sư Đoàn, hai anh không bị mất tài sản, không bị cải tạo tư sản mà còn giúp gia đình có công ăn việc làm. Hai anh suy nghĩ và trả lời cho tôi vào ngày mai. Nếu hai anh không hợp tác thì tôi mời người khác. Việc này cần gấp lắm! Bây giờ cũng chiều rồi, tôi xin phép hai anh tôi về nha!

Anh Thuận suy nghĩ trả lời:

- Chúng tôi nghe chị giải thích cũng có lý lắm! Nếu chúng tôi hợp tác phải có chị chúng tôi mới làm. Chị làm việc có uy tín ở Bộ Kinh Tế ai cũng biết. Chúng tôi chỉ tin chị thôi chứ chúng tôi đâu biết SĐ là ai?

Tôi cười đùa:

- Anh đừng ca tôi quá! Sau này vỡ mộng đó!

Hai anh cười cùng tôi đứng lên. Tôi từ giả họ ra về. Hai anh tiễn tôi ra tận bến xe. Tôi vừa lên kịp chuyến xe chót về Saigon. Qua mấy ngày thức đêm làm việc lại còn lặn lội đi tìm người hợp tác, bây giờ tôi cảm thấy mệt. Ngọn gió hiu hiu làm tôi thiếp đi lúc nào không hay.

Qua ngày thứ hai, anh Thuận và anh Hiệp đến cơ quan tìm gặp tôi. Chúng tôi hẹn nhau ở quán cà phê trong giờ nghỉ trưa. Anh Thuận vừa quậy cà phê, vừa nói:

- Chúng tôi đồng ý cùng chị hợp tác với Sư Đoàn.

Tôi hỏi lại:

- Hai anh chắc chắn, không đổi ý nha!

Anh Hiệp trả lời nghiêm túc:

- Chúng tôi không đổi ý đâu! Bạn bè chúng tôi đã có người bị kiểm kê tài sản và có giấy mời của Quận rồi, nhưng chưa biết việc gì sẽ tới thôi! Còn chúng tôi thì chưa bị kiểm kê tài sản. Ngày ra đi của chúng tôi cũng chưa có, nên chúng tôi phải quyết định hợp tác với chị thôi!

Tôi tiếp lời:

- Vậy tôi sẽ trả lời với Sư Đoàn hai anh đồng ý hợp tác, rồi liên lạc lại hai anh sau nha! Hai anh cho tôi biết địa chỉ ở Saigon để tôi tiện liên lạc.

Anh Hiệp ghi địa chỉ, đưa cho tôi. Tôi cầm và đứng lên:

- Đã đến giờ tôi trở lại làm việc, hẹn gặp lại hai anh sau!

Tôi rời quán cà phê về cơ quan, lúc bấy giờ, đầu óc tôi không còn tập trung được nữa. Tâm hồn tôi lơ lửng, không biết mình vui hay buồn, nhưng dù sao tôi cảm thấy lòng mình nhẹ đi phần nào.

Chiều tan sở, tôi đi thẳng đến nhà cô dưỡng Tư, cũng là lúc cô dưỡng đi dạy về. Cô Tư hiện là giáo sư dạy học trường Lê Văn Duyệt Saigon. Nghe tiếng chuông, cô Tư chạy ra mở cửa:

- Cháu vào nhà, mới đi làm về hả?

Tôi vừa theo cô vào nhà, vừa trả lời:

- Dạ, cháu từ cơ quan đến thẳng đây. Cô dưỡng cũng mới đi dạy về phải không? Cháu có làm phiền giờ cơm của cô dưỡng không?

Dưỡng Tư nghe tiếng tôi chạy ra:

- Cơm nước gì giờ này, còn sớm mà! Công việc cháu tiến triển đến đâu rồi?

Tôi kể cho cô dưỡng Tư rõ kế hoạch tôi đã bàn với hai anh Thuận, Hiệp và được hai anh đồng ý hợp tác. Nghe xong dưỡng Tư vui vẻ:

- Dưỡng thấy kế hoạch của cháu hay và rõ ràng, chắc Sư Đoàn sẽ đồng ý hợp tác. Tuần rồi dưỡng có về thăm chú Bảy N. và kể rõ câu chuyện dưỡng định giới thiệu cháu hợp tác với chú Hai P. Chú Bảy đã đồng ý. Dưỡng có đề cập đến lý lịch của gia đình cháu, sợ chú Hai không chịu vì chế độ này rất cần lý lịch. Chú Bảy nói: "Phải đặt quyền lợi của Đảng và nhà nước lên trên hết". Kế hoạch xây dựng Phước Long là Thành Phố thứ hai đã được nằm trong chính sách qui định rồi. Hiện tại chưa có cán bộ am tường về kinh tế để thi hành thôi! Bao năm qua, lính chỉ lo đánh giặc, nay việc làm kinh tế là một khó khăn cho Sư Đoàn. Chú nghĩ chú Hai P. và chú Tám D. biết cân nhắc vấn đề, cháu an tâm, chú có nói cháu là bà con bên vợ chú.

Nghe dưỡng Tư kể xong, tôi xúc động:

- Cháu cảm ơn cô dưỡng nhiều! Việc này nếu thành công cũng là nhờ cô dưỡng giúp đỡ.

Cô Tư lên tiếng:

- Cháu đừng nói cảm ơn cô dưỡng, ngược lại gia đình cô cảm ơn ba mẹ cháu mới phải. Ba mẹ cháu đã giúp gia đình cô nhiều lắm! Gia đình cô ổn định ở Thành Phố cũng là nhờ ba mẹ cháu đấy!

Dưỡng Tư cắt lời cô Tư:

- Cháu có kế hoạch chừng nào gặp Sư Đoàn chưa?

Tôi nhìn dưỡng Tư trả lời:

- Dạ rồi, cháu nhờ dưỡng liên lạc với Sư Đoàn trước, trình bày sơ bộ kế hoạch cho Sư Đoàn, rồi xin Sư Đoàn cái hẹn để gặp nhà đầu tư, sau đó Sư Đoàn hướng dẫn nhà đầu tư tham quan Phước Long để chọn mặt bằng. Sau khi đã chọn mặt bằng rồi, hai bên thảo luận hợp đồng, nếu hai bên đồng ý các điều khoản thì ký hợp đồng luôn. Cháu đã thảo hợp đồng sẵn rồi.

Dưỡng Tư hứa:

- Dưỡng sẽ liên lạc với Sư Đoàn và trả lời cho cháu ngày sớm nhất.

Tôi từ giả cô dưỡng Tư ra về mà lòng băng khuâng về lý lịch của gia đình tôi và buồn bã cho một chế độ không nhìn ra được tầm quan trọng của vấn đề phát triển đất nước. Tôi thở dài trên bước đường về nhà.

Vài ngày sau, dưỡng Tư báo cho tôi hay Sư Đoàn muốn gặp riêng tôi trước khi gặp các nhà đầu tư. Và dưỡng đã lấy hẹn chiều nay sau giờ làm việc, cô dưỡng sẽ đón tôi đi gặp Sư Đoàn. Tôi đang nghĩ miên mang thì xe cô dưỡng cũng vừa tới.. Trên đường đi, tôi hỏi:

- Gặp Sư Đoàn ở đâu dưỡng Tư?

Dưỡng Tư trả lời:

- Gần Làng Đại Học Thủ Đức. Nhà này là nhà nghỉ mát của một nhà giàu bỏ nước ra đi, nên nhà nước tiếp thu để Sư Đoàn ở tạm mỗi khi về Saigon họp. Đơn vị chính của Sư Đoàn đóng quân ở Phước Long. Cô dưỡng cũng chưa đi Phước Long lần nào. Chỗ này hồi trước chiến tranh ác liệt lắm! Đâu ai dám đi lên đó!

Tôi lên tiếng:

- Vậy lần này, nếu có tham quan Phước Long, cháu mời cô dưỡng cùng đi cho biết nha!

Cô Tư cười gật đầu. Nói chuyện qua lại một hồi, xe đã tới cổng. Dưỡng Tư bước xuống trước, nhìn vào bên trong nhà rồi trở ra nói:

- Đường như mấy chú chưa về, dưỡng không thấy xe jeep trong sân. Minh chờ ở đây một lát xem sao! Chúng tôi chờ khoảng mười phút thì mấy chú về tới. Tôi thấy một chú bộ đội ra mở cửa, xe jeep chạy thẳng vào nhà luôn. Dưỡng Tư đi bộ tới gặp mấy chú rồi trở lại kêu tôi và cô Tư vào. Chú tài xế hướng dẫn chúng tôi vào nhà, mời chúng tôi ngồi. Chú vừa rót nước vừa nói:

- Mời các anh chị xơi nước.

Dưỡng Tư lên tiếng:

- Cám ơn em, mấy chú mới vừa họp về?

Chú tài xế vừa gật đầu quay đi, thì hai chú từ bên trong bước ra, bắt tay dưỡng Tư và nói:

- Xin lỗi mấy cháu! Chờ lâu không? Hôm nay có việc đột xuất, nên buổi họp kéo dài.

Dưỡng Tư đại diện trả lời:

- Dạ các cháu chào hai chú! chúng cháu chờ không lâu, khoảng mười phút chú à!

Tôi và cô Tư cũng đứng lên chào theo. Dưỡng Tư chỉ tôi giới thiệu:

- Dạ, đây là cô Cúc, cháu của bà xã cháu, người sẽ hợp tác với hai chú về việc khai thác gỗ.

Dưỡng Tư xây qua hai chú giới thiệu với tôi:

- Đây là chú Hai, Sư Đoàn Trưởng của Sư Đoàn 3 Quân Khu 7. Và đây là chú Tám, Sư Đoàn Phó của Sư Đoàn 3

Tôi cúi đầu lên tiếng:

- Cháu chào hai chú.

Chú Hai chỉ ghé, có ý mời chúng tôi ngồi xuống và hướng về tôi hỏi:

- Cháu làm việc ở Sở Ngoại Thương bao lâu rồi?

Tôi trả lời:

- Dạ, từ ngày chú vào tiếp thu miền Nam đến nay.

Chú Hai hỏi tiếp:

- Còn trước đó:

Tôi tiếp lời:

- Dạ sáu tháng ở Bộ Kinh Tế.

Chú Hai vừa dở bản kế hoạch của tôi hỏi tiếp:

- Cháu quen biết hai người đầu tư như thế nào?

Tôi trả lời:

- Hai thương gia Thuận, Hiệp đã từng khai thác và chế biến sản phẩm bằng gỗ đạt chất lượng tốt, xuất ra nước ngoài với doanh số cao và được Bộ Kinh Tế khen thưởng.

Chú Tám nói thêm:

- Chú đã xem xét bản kế hoạch và hợp đồng của cháu thì tốt đấy! Nhưng kết quả thực hiện thì sao?

Tôi trả lời:

- Cháu thường làm kế hoạch không sai biệt với thực tế nhiều! Tỷ lệ đạt được sẽ là 80-90 phần trăm so với kế hoạch.

Chú Tám hỏi tiếp:

- Cháu có lên rừng bao giờ chưa?

Tôi cười nói:

- Dạ chưa! Chú có thể cho cháu biết khu khai thác từ nơi nào đến nơi nào của tỉnh Phước Long không? Và đời sống của dân nơi đó ra sao?

Chú Tám trả lời tôi:

- Sư Đoàn có kế hoạch khai thác từ Đồng Xoài qua Bùi Gia Mật đến Sóc Bombo. Toàn bộ nơi khai thác gỗ là khu quân sự, không có dân ở. Tại thị xã thì có nhưng rất ít, đa số là người Thượng. Đường xá không tốt, vùng đó là đất đỏ, nên mùa khô thì rất bụi, mùa mưa thì xình lầy.

Tôi hỏi tiếp:

- Nơi đó an ninh không chú? Có thú dữ nhiều không? Có nhiều trộm cướp không chú?

Chú Hai cười đùa:

- Nếu có cọp thì không dám lên phải không? Vùng đó không có thú dữ nhiều, thỉnh thoảng có nai ra, còn cọp hay beo thì ở trong sâu hơn, ít thấy ra. Chung quanh bộ đội đóng quân hết, nên an ninh. Nhưng thỉnh thoảng cũng có sói ít tụi Ponro ra quấy nhiễu dân, nhưng rồi cũng bị bắt hết. Ngoài những điều trình bày trong bản kế hoạch và hợp đồng cháu có đề xuất gì thêm không?
- Cháu có vài yêu cầu. Nếu Đội Khai Thác Gỗ thành hình, cháu yêu cầu Sư Đoàn làm quyết định điều cháu từ Sở Ngoại Thương về làm việc ở Đội Khai Thác Gỗ. Bổ nhiệm cháu với chức vụ Kế Toán Trưởng của Đội Khai Thác Gỗ kiêm luôn bộ phận Kế Hoạch. Theo như sự trình bày của chú Tám thì khu khai thác không có dân ở, nên xin Sư Đoàn cho cháu mở căn tin tại các bãi gỗ để phục vụ cho đời sống công nhân ở đó và Sư Đoàn bổ nhiệm một số bộ đội canh gác bãi gỗ, trước là giữ tài sản nhà nước không bị thất thoát và cũng giữ an ninh cho công nhân. Đó là những yêu cầu ưu tiên của cháu. Sau khi tham quan, nếu có thêm yêu cầu gì thì cháu sẽ bổ sung sau.

Chú Hai đáp:

Những yêu cầu của cháu cũng không quá đáng. Nhiệm vụ Sư Đoàn phải làm thôi! Trong tương lai chú Tám sẽ là người làm việc với các cháu. Đội Khai Thác Gỗ sẽ do chú Tám thay mặt Sư Đoàn đảm nhiệm. Nếu sau này có vấn đề cần bàn, cháu trực tiếp làm việc với chú Tám. Nếu không có điều gì thảo luận thêm, chú hẹn sáng Chủ Nhật tới, gặp hai nhà đầu tư, rồi chúng ta cùng đi tham quan Phước Long luôn.

Sau khi từ giả hai chú, cô dưỡng Tư đưa tôi về nhà và hứa sẽ cùng tôi đi Phước Long. Tôi vừa mở cửa thấy ba mẹ tôi ngồi chờ từ bao giờ, Ba lên tiếng:

- Công việc của con ra sao rồi!

Tôi ôm mẹ tôi và trả lời:

- Tiến triển tốt ba! Máy chú ở Sư Đoàn không đòi hỏi gì khó khăn nơi con. Tuần sau con cùng phái đoàn đi tham quan Phước Long. Tối rồi ba mẹ đi nghỉ sớm, hãy yên tâm việc của con nha!

.....

Chuyến tham quan Phước Long được thực hiện đúng theo kế hoạch. Sáng Chủ Nhật, hai anh Thuận Hiệp đón cô dưỡng Tư đi cùng một xe. Tôi được sắp xếp đi chung xe với chú Hai và chú Tám cùng tài xế Kha. Chúng tôi khởi hành đúng 6 giờ sáng, đến Đồng Xoài qua Bùi Gia Mật và dừng lại ở Sóc Bombo. Trên bước đường đi, tôi thấy rừng là rừng, hai bên đường toàn là cây, không một bóng người, thỉnh thoảng có những chú chim con bay qua lượn lại. Trời thì quang đãng, không có mưa nhưng bụi đỏ mịn mù, tung bay theo làn xe chạy. Thỉnh thoảng tôi trả lời vài câu hỏi của chú Hai và chú Tám. Có lúc hai chú kể cho tôi nghe những cuộc hành quân của hai chú trong rừng thời chiến tranh, những nỗi khốn khó của bộ đội trong cuộc sống những ngày qua. Máy chú mong sau này Sư Đoàn có tiền, nâng đời sống anh em bộ đội lên. Chúng tôi có ghé quán ở Đồng Xoài ăn cơm trưa. Quán này mở đã lâu, chủ quán nói nơi này, trước đây vắng khách lắm! Chỉ có người lữ đường mới vô ăn. Súng nổ ầm ầm ngày đêm. Có những lúc đụng độ thật ác liệt!

Qua cuộc tham quan, Sư Đoàn và hai anh Thuận Hiệp đồng ý chọn ba mặt bằng, một cái ở Ngã Ba Đường Mười, một cái ở Bùi Gia Mật và một cái ở Sóc Bombo, mỗi công Trường có thể chứa từ ba ngàn khối gỗ trở lên và trong mỗi công trường có một dãy nhà cho công nhân ở và một trạm gác như tôi yêu cầu. Vì ba nơi này có nhiều gỗ quý, toàn cấm lai, trắc, bằng lăng. Sư Đoàn cũng đặt tên cho ba nơi này là công trường A,B,C. Công Trường A gần Bộ Chỉ Huy của Sư Đoàn. Tôi đã chọn nơi đây làm căn tin của tôi. Cô dưỡng Tư chọn căn tin ở công trường C gần Sóc Bombo. Sau cuộc tham quan, hai bên hợp tác đã thảo luận và đi đến thống nhất những điều kiện trên hợp đồng. Tôi bổ xung thêm yêu cầu phần căn tin là vốn đầu tư riêng của tôi và cô Tư nên hạch toán độc lập với Đội Khai Thác Gỗ. Sư Đoàn chấp nhận tất cả yêu cầu của tôi. Hợp đồng được ký tại Phước Long.

Xe Sư Đoàn đưa tôi về tận nhà, chú Tám dặn tôi thêm:

- Cháu phải liên lạc với chú thường xuyên để báo cáo công việc của Đội Khai Thác Gỗ, chú dành ưu tiên cho cháu mỗi khi gặp chú. Nếu cần xe, chú cho tài xế Kha đến đón cháu.

Tôi vừa mở cửa xe bước xuống vừa trả lời:

- Dạ, chào hai chú và Kha.

Tôi vội bước vào nhà dưới những cặp mắt người dân hai bên đường nhìn tôi.

Vài ngày sau, tôi gặp lại chú Tám, thì hay tin Sư Đoàn đã tiến hành ủi bãi và xây dựng nhà. Lính của Sư Đoàn và tù cải tạo làm vì Sư Đoàn đang quản lý mấy ngàn tù cải tạo trên đó. Sau khi ủi bãi xây dựng xong thì anh Thuận sẽ đem máy cưa và máy phát điện lên. Anh Hiệp sẽ đem vài xe reo và một số công nhân lên trước, sau đó sẽ tăng cường nhân sự theo nhu cầu.

Tôi ở cơ quan làm việc và đang nghĩ về Đội Khai Thác Gỗ thì có điện thoại của Phòng Nhân Sự gọi tôi lên gặp. Tôi vội đi ngay, vừa bước vào phòng, ông Trưởng Phòng chỉ ghé mời tôi ngồi rồi lên tiếng:

- Có văn thư của Sư Đoàn xin thăng cô về Sư Đoàn làm việc, Ông Giám Đốc đã phê chuẩn đồng ý và chuyển hồ sơ của cô qua tôi. Trước khi ra quyết định chuyển cô về Sư Đoàn. Tôi muốn hỏi cô vài điều. Cô có đồng ý về làm việc bên Sư Đoàn không?

Tôi trả lời:

- Dạ, Tôi đồng ý! Vì Làm việc nơi nào cũng là làm cho nhà nước.

Ông hỏi tiếp:

- Cô có bất mãn điều gì ở đây không?

Tôi tiếp lời:

- Dạ Không.

Ông kết luận:

- Vậy 2 giờ chiều nay, cô đến đây lấy quyết định và bàn giao công việc cho cô Lan. Cô có thể về trình diện Sư Đoàn vào ngày mai.

Tôi vui vẻ trả lời:

- Dạ, cảm ơn ông.

Tôi về lại chỗ làm việc, sắp xếp hồ sơ chuẩn bị bàn giao. Lòng tôi cảm thấy thanh thản và nhẹ nhàng vô cùng.

Qua ngày hôm sau, tôi cảm quyết định đến trình diện chú Tám. Hai chú chuẩn bị đi Phước Long và cho tôi quá giang về Sư Đoàn. Cơ sở Đội Khai Thác Gỗ chưa xây dựng xong, hai chú sắp xếp cho tôi một phòng nhỏ tại Bộ Tư Lệnh để tôi ở tạm làm việc. Mọi thủ tục về cá nhân tôi đã hoàn tất như tôi đã yêu cầu.

Qua một ngày đường, tôi cảm thấy mệt nhưng không ngủ được vì lạ chỗ. Tôi dậy sớm, vừa ra khỏi phòng, bắt chợt ngọn gió thổi ngang làm tôi rùng mình. Cảnh vật chung quanh thật là yên tĩnh, không nghe tiếng động, chỉ có tiếng lá rì rào trong gió. Tôi cảm thấy gánh nặng trong tôi dần dần nhẹ đi nhưng nỗi buồn vẫn còn đọng lại.

- Chị Cúc thức sớm vậy! Không ngủ được sao?

Đó là tiếng nói của anh tài xế Kha, tôi liền quay lại trả lời:

- Lạ chỗ, chị khó ngủ! Em chuẩn bị đi đâu vậy?

Kha vừa lau kiếng xe, vừa nói:

- Em chuẩn bị đưa chú Tám ra công trường, xem anh em xây dựng tới đâu rồi! Chị muốn đi theo không?

Tôi trả lời:

- Chị phải gặp chú Tám, xem chú có giao việc gì cho chị không?

Kha gạt đầu quay đi. Tôi nghĩ đến hoàn cảnh của Kha, mấy lần đi lại chung xe, tôi có dịp nghe Kha tâm sự.

“Em là người miền Nam, diện lính nghĩa vụ quân sự chứ không phải lính bộ đội. Lúc em trình diện, chú Tám thấy em biết lái xe nên nhận em lái xe riêng cho chú”. Kha mồ côi cha mẹ. được bà ngoại nuôi. Đời sống của ngoại khó khăn, em không đủ điều kiện tiếp tục học nên em tình nguyện đi lính. Tôi thương cảm hoàn cảnh của Kha và xem em như em trai ruột của mình. Theo Kha kể mỗi chú có một chiếc xe jeep riêng, em bộ đội Sắt lái xe cho chú Hai, còn Kha lái cho chú Tám. Từ ngày tôi làm việc với hai chú, tôi không cảm thấy sự cách biệt giữa Thủ Trưởng và nhân viên. Hai chú đối xử với tôi thân thiện như tình chú cháu trong gia đình. Tôi không tìm thấy nơi hai chú sự khó khăn nào trong lúc làm việc. Chú Hai, người Hà Nội, tướng cao ráo, nước da trắng, hơi nghiêm, trông chú rất oai phong. Chú Tám dáng thấp và gầy, nước da ngăm đen, quê chú ở Bình Dương. Chú là người đi tập kết, tính chú Tám chân chất, hiền lành, thân thiện, dễ gần.

Sau điểm tâm, Kha chở tôi và chú Tám ra công trường. Trên đường đi dọc theo bìa rừng, bây giờ đã mọc lên những dãy nhà kang trang, với mái tranh, vách tre, nền đất, giữa những hàng cây xanh lá, mây trắng lơ lửng

trôi xen lẫn mây xanh hồng thật đẹp với ngọn gió mát nhẹ nhẹ. Trông cảnh thật nên thơ êm đềm. Nếu tôi biết làm thơ, chắc tôi sáng tác ngay lúc này. Tôi ngạc nhiên hỏi chú Tám:

- Sao họ xây dựng nhanh quá vậy chú? Cách nay vài hôm, nơi này chỉ là khu rừng rậm rạp, xấu xí. Bây giờ đẹp lạ lùng. Cháu tưởng tượng như chuyện nàng tiên trong sách vậy!

Chú Tám cười nhìn tôi:

- Nghề của bộ đội mà cháu! Đòi lính rày đây mai đó hoài, nên phải tự xây nhà để ở. Lâu dần quen thành giỏi.

Tôi tiếp lời:

- Theo chú, chừng nào công trình sẽ hoàn tất vậy chú?

Chú Tám vừa suy nghĩ trả lời tôi:

- Với tốc độ như vậy, khoảng một tuần nữa sẽ hoàn tất công trường A.

Tôi cười vui:

- Vậy cháu sắp có nhà mới để ở rồi!

Kha cười nhạo tôi:

- Chị định ở với cọp hả! Nhà xây xong, còn trang bị đủ thứ, cho tới khi hoàn tất em đoán cũng cả tháng nữa.

Tôi cười hệt hăng:

- Ờ há! Em nói có lý!

Mọi người cũng cười theo tôi.

Còn nữa